

szellemi irányítója, legfőbb anyagi istápolója. Amint az érsek elhalálozott, az egyetem első jeles tanári karából többen és éppen a nevesebbek távoztak. Ugyancsak az érsek volt a legfőbb összekötő kapocs a bécsi egyetem felé is. Halálával ezek a szálak is megszakadtak. Ezzel együtt elfogynak a bécsi egyetem iratainak pozsonyi vonatkozásai is, pedig ezek történetének jelentős kútfői. Emiatt is borul homály az egyetem történetére Vitéz halála után. Mátyás már csak immel-ámmal gondol vele. Aki igazában szíven viseli még sorsát, az a Vitéztől egyetemi alkancellárnak kinevezett pozsonyi prépost, *Schönberg György* volt. Mikor aztán 1486-ban ő is meghalt, a pusztulást nem lehetett feltartóztatni. Utána *Sánkfalvi Antal* a pozsonyi prépost. Őt ugyan *Esztei Hippolit* esztergomi érseknek egy 1488-as oklevele még egyetemi alkancellárnak mutatja, de az egyetem ekkor már gyakorlatilag megszűntnek tekinthető. Élt még, de már csak névlegesen.

Mátyás halálával, majd a II. Ulászló és III. Frigyes közt kitört háborúval a névlegesség is eltűnt: az egyetem épülete fegyverraktárrá lett. 1492-ben *Korvin János* herceg is, II. Ulászló király is az egyetem épületét azon a címen adományozzák el, hogy „cessante seu extincto iam dudum studio” — rég kihunytt már benne a tudomány ápolása. Gyors megszűnése okait röviden ezekben foglalhatjuk össze: Vitéz és Mátyás ellentéte, Vitéz halála, a kellő anyagi megalapozás elmulasztása — és Mátyásnak kezdettől fogva vallott ama nézete, hogy nem Pozsonyban, hanem Budán kell egyetemet létesíteni. Mátyás kissé rejtetten, némi férfias és királyos szégyenkezéssel, hozzá is kezdett Budán egy új egyetem kifejlesztéséhez.

COPFOS ANGYAL

*Az orrom elől indult a vonat,
nem is mozgott, már roszogott.
Gyerünk! A pillanat szeszélye
utána lóditott. S elérve,
megkapva a fogózkodót,*

*a peron felé lendültem vakon.
Lélegzetfojtó pillanat.
S éreztem, karom megragadva
főlránt valaki. Copfos, barna,
falusi nő. Mily akarat,*

*ügyesség, vagy ösztön mentett! Csupán
annyit rebegtem: köszönöm.
Kalapáló szívvel, zihálva
s zavart köszönnyel, mint a kába,
álltam. És valami öröm,*

*halk jóézés derengett rajtam át:
Talán aláránt a kerétek —
s most szedhetnének össze véres
cafatokban, ha az az érdes,
barna kéz nem segít előbb.*

*Néztem megbabonázva, ki lehet,
ki által élhetek tovább,
méla és közömbös. De egyszer
szemében barna, mély meleggel,
elkaptam halvány mosolyát.*

*Mint, ki ritkán látja, vagy benne nőtt,
nézte a vidéket merőn,
elsuhanó útmenti fákat,
rozsfoldeket, kertet és házat.
Én meg magamba révedőn,*

*megdöbbenve faggattam önmagam:
mire tart a sors, vagy mi véd,
miért van az, hogy annyi vészből,
vízbeulásból, láz tüzeből,
öklök és golyók közül kivéd,*

*mint most a csattogó kerék alól? —
Így szálltam le. De merre tűnt,
hová lett az a drága lélek?
Indultam, örülve, hogy élek,
mint ki halálból menekült...*

H e g e d ű s L á s z l ó